

VREDESKOERIER

'T KAN ANDERS

TIJDSCHRIFT VOOR EEN LEEFBARE WERELD

UITGAVE: PAIS, HUMANISTISCH VREDESBERAAD & HAAGS VREDES PLATFORM, JAARGANG 30, NUMMER 5, JULI 2007

De kaarsjes op het plein zijn een stil protest van de Columbianen

Murw Colombia wil vredesakkoord

Miljoenen Colombianen eisten 5 juli in het hele land dat er een einde komt aan het al ruim veertig jaar durend gewapend conflict.

Colombia is het bloedbad zat. De nationale en internationale druk op president Uribe om hoe dan ook tot een vredesregeling met de FARC (rebellen) te komen is groot. Ook de Europese Unie heeft via een verklaring de wens te kennen gegeven dat er „een humanitair akkoord” moet komen tussen FARC en regering. Het afgelopen decennium zijn in Colombia 24.000 inwoners door illegale groepen meegenomen. 1.269 gijzelaars stierven in gevangenschap.

Om te voorkomen dat politie of leger de schuilplaatsen van de ontvoerde personen ontdekt via satellietonderzoek of warmtesensoren, worden de gijzelaars veelal geketend in ondergrondse oerwoudbunkers. Per dag mogen ze een uurtje in de buitenlucht vertoeven.

De rebellen eisen van president Uribe dat een 800 km² grote zone in het zuiden van het land wordt gedemilitariseerd. De president heeft tot nu toe alleen gezegd eventueel bereid te zijn een klein gebied vrij te maken voor de FARC maar dan mogen de rebellen er geen wapens dragen. Maar de FARC heeft tot nu toe geen enkele concessie gedaan.

President Uribe, opgeleid in de VS, had (en wordt gefluisterd heeft) contacten met de coke-maffia. Nadat 25% van de bevolking stemde werd hij herkozen. Onder zijn bewind is er niet veel verbeterd. Als enig Zuid-Amerikaans staathoofd steunde hij de invasie in Irak. (NRC 5juli 2007)

Lezersbijeenkomst

29 september 10:30-15:00 uur in vredescentrum Emma, Cremerstraat 245, Utrecht

Zaterdag 29 september organiseren Haags Vredesplatform, Humanistisch Vredesberaad, Pais, Stop de Wapenwedloop en de initiatiefgroep "Nieuw Vredesmagazine" een bijeenkomst voor de lezers van Vredeskoerier/'t Kan anders e.a.

Voorlopig programma: Vier korte inleidingen, lunch, discussie.

Wat vond u van het eerste proefnummer? Welke formule is gewenst voor het nieuwe blad? Wat verwacht u in uw vredesmagazine te lezen? Hoe kunnen we meer jongeren interesseren voor de vredesbeweging? Hoe vaak moet het blad verschijnen? Deze en veel meer vragen komen aan de orde als de lezers spreken.

Kom ook, maak gebruik van de mogelijkheid om uw mening te geven!

Why War?

21 september 16:00-22:00 uur Internationale dag voor de Vrede in Centrum Maastricht

Vrede is mensenwerk, we kunnen er allemaal iets aan doen. Jong en oud, nationaal en internationaal. Een dag met theater, creativiteit, debat, zang en de uitreiking van de prijs voor * De journalist voor de vrede 2007

Actuele info:
www.humanistischvredesberaad.nl
www.planetpeace.nl

Kies uw eigen journalist voor de vrede

Joeri Boom	Hanneke Chin-A-Fo
Oscar Garschagen	Henk Hofland
Antoinette de Jong	Arnold Karskens
Henk vd Keur	Koert Lindijer
Joris Luyendijk	Bram Vermeulen
Rudi Vranckx	Tineke Bennema

Mail info@humanistischvredesberaad.nl

KORTE BERICHTEN

Het A-team aangeklaagd

De Werkgroep TV-geweld heeft bij de klachtencommissie van het NICAM een klacht ingediend tegen de televisieserie 'The A-team'. Deze oude serie wordt momenteel herhaald op RTL7 en uitgezonden om 18.00 uur. Dat mag zo vroeg omdat RTL de serie voorzien heeft van de leeftijdsclassificatie 6 jaar e.o. De werkgroep meent dat de leeftijdsclassificatie 12 jaar e.o. zou moeten zijn. De serie mag dan pas na 20 uur worden uitgezonden. In de serie wordt heel veel grof geweld gebruikt. De slachtoffers daarvan komen echter niet of nauwelijks in beeld, zodat er geen gruwelijkheden te zien zijn. Niettemin vindt de Werkgroep dat de buitengewone hardheid waarmee het A-team het onrecht bestrijdt, geen goed voorbeeld is voor kinderen. Als de klacht gegrond wordt bevonden mag de serie niet langer zo vroeg worden uitgezonden en kan RTL bovendien een boete krijgen.

Pacifistische radioprogramma's

De Duitse zusterorganisatie van Pais DFG-VK verzorgt op twee plaatsen in Duitsland radiouitzendingen via lokale zenders. In Marburg al meer dan 10 jaar en in Mainz/Wiesbaden 5 jaar. Er wordt twee keer per maand uitgezonden. De programma's die in laatstgenoemde plaatsen worden uitgezonden zijn ook via internet te beluisteren op www.radio-rheinwelle.de, 1e en 2e wo van de maand om 16 uur. Voor zover bekend bestaan in Nederland dergelijke programma's niet meer. In de tachtiger jaren was dat wel het geval. Pais verzorgde toen radio-uitzendingen in Haarlem e.o.

Ik ben een deserteur

Eind mei verscheen bij De Arbeiderspers het boek 'Ik ben een deserteur' van Joshua Key. Een politiek gevoelig document over de schendingen van de mensenrechten door de Amerikaanse bezettingsmacht en daarnaast een persoonlijk verslag. Plattelandsjongen Joshua Key werd in de lente van 2003 naar Ramaldi gestuurd. Wat hij daar meemaakte was niet wat hij had verwacht: Irakese burgers die zonder enige aanleiding geslagen, verminkt en vermoord werden. Bijna elke nacht nam hij deel aan overvallen op huizen die terroristen zouden moeten herbergen – zonder daar bewijs voor te vinden. 'Ik ben een deserteur' is een zeer persoonlijk verslag van wat oorlog met je doet als soldaat. Key vertelt hierin wat hem, een bijbelgetrouwe patriot, zover heeft

gebracht zijn vertrouwen in de integriteit van de Amerikaanse regering op te zeggen en te deserteren.

Inbraak in kantoor FOR Colombia

Op 2 juni jl. werd er ingebroken in het kantoor van de Colombiaans vredes- en mensenrechtenorganisatie Fellowship of Reconciliation. Er werd veel vernield en de computers werden meegenomen. Op deze computers stonden veel gegevens over de Colombiaanse vredesbeweging en ook over een onderzoek dat de FOR instelde naar de samenwerking tussen de Colombiaanse regering en para-militaire groepen. De FOR denkt dan ook dat de regering achter de inbraak zit, temeer daar vice-president Francisco Santos op 25 mei in Washington de mensenrechtenorganisaties in zijn land veroordeelde. Meer informatie: www.forcolombia.org.

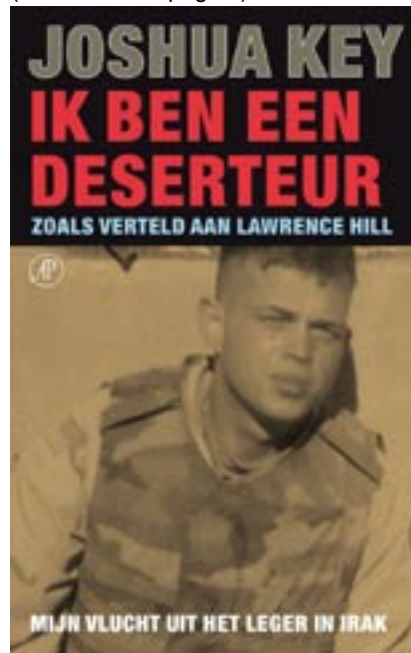
Internationale dag van geweldloosheid

Op voorstel van India heeft Algemene Vergadering van de VN 2 okt uitgeroepen tot de jaarlijkse 'Internationale Dag van Geweldloosheid'. Dit is de geboortedag van Gandhi.

WRI demonstreert tegen G8

Bij de manifestaties tegen de G8-top in Heiligendamm was de WRI aanwezig met 2 stafleden. Samen met m.n. de Duitse (DFG-VK) en Belgische (Forum voor Vredesactie) WRI-secties namen zij deel aan de demonstraties en verzorgden zij workshops. Speciaal het verband tussen oorlog en economie werd daarbij aan de orde gesteld.

Samengesteld door Chris Geerse (zie ook achterpagina)

Redactioneel

Beste lezers,

De geplande samenwerking met meerdere vredesgroepen lijkt een gelukkige greep, met enthousiasme wordt gewerkt aan een volgend samenwerkingseditie in november. Wij zijn blij met de uitbreiding, uiteindelijk zal er meer informatie worden verspreid over vredeszaken bij meer lezers. Laat ons weten hoe u erover denkt, kom naar de lezersbijeenkomst op 29 september.

Ook zijn we op zoek naar nieuwe redacteuren, kandidaten kunnen zich melden bij koerier2006@ddh.nl. Graag maken we dan kennis met u.

De redactie wenst u een vredige vakantie. Anke Polak

VEREDSKOERIER

'T KAN ANDERS

't Kan Anders, vredeskoerier voor een leefbare wereld, is een gezamenlijke uitgave van Pais, Humanistisch Vredesberaad en Haags Vredes Platform.

Eindredactie: Kees de Beus, Anke Polak, Kees de Boer. **Redactie:** Kees de Beus, Kees de Boer, Reynold Klooker, Bernadette Pilenen, Anke Polak, Jan Taat (opmaak dit nummer).

Redactieadres: Postbus 10500, 2501 HM Den Haag; Epost: koerier2006@ddh.nl
Kopij voor het septembernummer moet 29-8-2007 bij de redactie zijn. De verantwoordelijkheid voor de geplaatste artikelen ligt bij de auteurs. De redactie beslist over plaatsing van ingezonden brieven en zal deze inkorten indien nodig.

Abonnementen (informatie en administratie): Vlamingsstraat 82, 2611 LA Delft, tel/fax: 015-212.16.94.

't Kan Anders verschijnt 4x per jaar als gezamenlijke editie met "Kernwapens Weg!" (24 blz.) en 4x per jaar als gewone editie (8 blz.).

Abonneren: maak € 13 over op giro 903.29.87, t.n.v. 't Kan Anders, Delft.

Wat u extra overmaakt wordt verwelkomd als gift voor het werk van de uitgevende organisaties!

Opmaak: Christiaan la Poutré

Druk: Albani BV. ISSN 0925-5893

Steun met uw ideeën, actieve inzet of bijdrage:

- **Haags Vredes Platform**, Postbus 10500, 2501 HM Den Haag, 070-3251102, giro 496449; www.haagsvredesplatform.nl, vergaderingen: 3e dinsdag v.d. maand, 20 u., Binnendoor 30
- **Humanistisch Vredesberaad**, Postbus 75490, 1070AL, Amsterdam. tel: 0648 233329. Giro 79911 tnv HVB, Alphen a/d Rijn. info@humanistischvredesberaad.nl; www.humanistischvredesberaad.nl
- **Vereniging Pais**, Vlamingsstraat 82, 2611 LA Delft, tel. en fax: 015-2121694, giro 4173490; info@vredesbeweging.nl; www.vredesbeweging.nl

We moeten weg uit Afghanistan en de Amerikanen uit Irak

Het Westen zit met de oorlog in Irak in een moeras. En Afghanistan is meer en meer een tweede Irak aan het worden. De steun voor Bush inzake zijn oorlog met het Midden-Oosten brokkelt met de dag af. De gezaghebbende Amerikaanse krant *The New York Times*, sprak zich medio juli, verwijzend naar een oorlog "zonder zin en doel", voor het eerst openlijk uit voor terugtrekking uit Irak en wel op de kortst mogelijke termijn. Ik ben het daar mee eens. Het zal even chaos worden, maar die is er nu ook al. Op de dag dat ik dit schrijf, vallen er 100 doden in Irak. Het wereldbeeld van de Amerikaanse machthebbers leunt zo zwaar op (excessief) wapengeweld en op een gespeend zijn van inzicht in de politieke en religieuze situatie van het Midden-Oosten en in de dynamiek van geweld indien eenmaal begonnen, dat de puinhoop vanaf het begin onvermijdelijk werd.

'Mythe'

Na de miskleun in Somalië is Irak het grootste failliet van militaire interventie. De bekende Amerikaanse journalist David Rieff was tot aan 'Bosnie' een voorstander daarvan, maar spreekt nu in zijn boek *At the Point of a Gun* van een 'mythe' om 'vast menen te houden aan de mogelijkheid mensenrechten van buitenaf op te leggen' of anders gezegd van 'een onhaalbare pretentie om humanitaire doelenden te verwezenlijken met militaire macht'. Hij had als student mee gedemonstreerd tegen de Vietnamoorlog, maar zich toen tevens geërgerd aan "de verheerlijkende manier waarop over de Vietcong werd gesproken". Gewelddenken aan beide kanten dus in termen van de 'good guy' en de 'bad guy'. Zien we jegens de Taliban ook dat 'verheerlijken'? Nee. De oorlog in Afghanistan mag de laatste tijd dan

steeds gewelddadiger worden, er zijn nog nauwelijks demonstraties tegen dit militaire ingrijpen. En de Taliban heeft niet onze 'sympathie'. Integendeel, zij heeft bij ons veeleer het imago van de 'bad guy'. Toch zijn de Taliban gewone Afghanen, een arm en trots volk, dat zich nimmer laat gezeggen door een vreemdeling, laat staan die hun opiumvelden bedreigt. De Taliban zijn in de woorden van Kader Abdollah Mirza gewone dorpelingen die eerlijk en erg gastvrij zijn, "maar door decennia geweld in hun land gewelddadig zijn geworden" en tevens "diep in de Koran geloven en volgens de dode wetten van de Koran willen leven". Zoiets ram je er niet meteen uit, zeker niet door (buitenlands) militair geweld. Het vergt tijd.

'Spill over'

Met geweld bereik je niets in dat land. In het algemeen geldt: als je ergens energie aan geeft, groeit het. Dat geldt zeker voor repressie met militaire middelen. Zie Irak, waar zo het 'terrorisme' juist in de hand is gewerkt

Hans Feddema

en waar de westerse militaire interventie tevens 'spillover'-effecten naar de buurlanden heeft. Maar het meest essentiële is dat je via deze weg het verzet en het fundamentalisme alleen maar sterker of gewelddadiger maakt. Ook in Afghanistan zie je dat nu, met het groeiende zelfmoordgeweld als symptoom. Het is 140.000 Sovjet-militairen in de jaren tachtig niet gelukt de Afghanen er onder te krijgen, het zal het Westen ook niet lukken. Vijftienhonderd Nederlandse militairen zullen niet kunnen verhinderen dat Afghanistan langzaam afglijdt naar een tweede Irak. Ze zullen ook niet kunnen voorkomen, dat de revolutie in Afghanistan steeds meer sympathie krijgt in Pakistan, waar Musharraf wordt gezien als 'tirannieke heerser' en vriend van het Westen. Deze kwam via een militaire staatsgreep aan het bewind. Dat Amerika hem niettemin aan zijn

borst koestert, is natuurlijk een teken aan de wand. Maar zijn val zou **ernstige gevolgen** kunnen hebben gezien het feit dat Pakistan een atoombom heeft. De oorlog in Afghanistan zal de gemoederen in het buurland echter zozeer blijven beheersen, dat zijn val onvermijdelijk wordt. Mede daarom moet de oorlog in Afghanistan stoppen.

'Dweilen met de kraan open'

Onze operatie in Uruzgan is in de woorden van generaal-majoor b.d. A.J. van Vuren een doodlopende weg of dweilen met de kraan open. Dit laatste vooral omdat de Taliban in delen van Pakistan bases heeft, van waar uit ze kan opereren en zich terugtrekken om op krachten te komen. Dat de regering-Kazai corrupt is, ook de zaak niet in de hand heeft, er voorts veel burgerdoden vallen en dat de Amerikanen wat oorlogsmoe zijn en wij als Nederlanders niettemin worden geassocieerd met het harde Amerikaanse geweldsoptreden, zijn daarnaast redenen om er mee te stoppen.

De Taliban is bovendien geen Al-Kaida. Los van feit dat je ook de laatste beter niet met (grof) geweld kunt bestrijden, omdat dit hen alleen maar fanatieker en sterker maakt. Via tegengeweld (en wraak) blijf je in de spiraal van geweld hangen. Maar waar het me nu om gaat is de vraag of ons gevecht met de Taliban als een in het Afghaanse volk gewortelde beweging volkenrechtelijk wel legitiem is. De oorlog in Afghanistan heeft al lang niet meer het karakter van 'verdediging' of een vergelding voor 'elf september'. En de opbouw dan? Dat is met name de rechtvaardiging voor de missie. Alles wijst op een onrechtmatige westerse oorlogvoering tegen een volk in een ander land. We moeten er gewoon weg. En de Amerikanen uit Irak. De Uruzgan-missie in elk geval niet verlengen, ook niet half, is mijn appel aan het kabinet.

Belediging Bush geen reden voor arrestatie activist

De politie van Rotterdam heeft een actievoerder geïntimideerd en gecensureerd. Korpsbeheerder en burgemeester Ivo Opstelten keurde het goed dat zijn agenten misbruik maakten van hun bevoegdheden. Dat concludeert de Nationale Ombudsman na onderzoek. De opstelling van Opstelten is betreurenswaardig, vindt de ombudsman. Een korpsbeheerder moet er op toezien dat de vrijheid van meningsuiting wordt gewaarborgd.

In september 2005 liep actievoerder Wil Wolfs in het

centrum van Rotterdam met een bord waarop stond: 'Opsporing verzocht - George W. Bush - Terrorist'. Agenten pakten Wolfs op wegens belediging en sloten hem een nacht op. Hij mocht naar eigen zeggen niet bellen om zijn baas te zeggen dat hij de volgende ochtend niet kon werken. De politie mag iemand alleen vervolgen voor smaad of belediging als er een klacht is ingediend. Aanhouden mag wel, maar dan moet er wel kans zijn dat er een klacht wordt ingediend. Dat Bush zich zou beklagen over het bord van Wolfs is niet waarschijnlijk, schrijft de ombudsman, dus mocht hij ook niet worden opgepakt.

Bovendien was het niet nodig de activist een nacht

lang vast te houden. De politie had hem ook de volgende dag naar het bureau kunnen roepen. Iemand mag zonder klacht maximaal zes uur worden vastgezet, waarbij de uren 's nachts niet worden meegeteld. Wolfs werd exact zes uur vastgehouden. Volgens de ombudsman ook een teken dat de politie hem wilde intimideren. Omdat het niet waarschijnlijk was dat president Bush een klacht tegen een actievoerder in zou dienen, had de politie de man niet mogen opsluiten.

Wolfs eist zo'n 300 euro aan schadevergoeding. De korpsbeheerder moet binnen drie maanden reageren op het rapport van de Ombudsman.

BN-De Stem (regiokrante Z-H), 3 juli 2007

Meer dan 600 Afghaanse burgers dood in het afgelopen half jaar

Wronge mijlpaal

Op vrijdag 6 juli 2007, is na 5 jaar geweld een bizarre mijlpaal bereikt. Mensenrechten organisaties concluderen dat de troepen van VS&NATO meer burgers hadden gedood dan de opstandelingen. Deze steeds zwaardere tol veroorzaakt desillusie bij het Afghaanse volk, minder steun van de regering en wrijving bij de verschillende NATO deelnemers over de doelstellingen en vorm van de missie in Afghanistan. Er is sprake van 600burgerdoden in het afgelopen half jaar.

Natuurlijk is het lastig om goed vast te stellen of de dode een strijder of een burger was, maar de verschillende mensenrechtenorganisaties hebben voor dit onderscheid hun beproefde goede methodes.

Oorzaak van burgerdoden

Het ISAF-leger geeft vooral de Talibanstrijders de schuld. Zij gebruiken burgers o.a. als schild en andere bizarre tactiek, wordt gezegd. Misschien waar, maar het brengt doden niet tot leven, vindt de plaatselijke bevolking.

Vaak vallen er slachtoffers "per ongeluk", als reactie op een ernstige geweldsaanval. Want door angst en nervositeit maken ISAF-soldaten door ongecontroleerde actie veel slachtoffers. (Het blijkt dat "verse" troepen sneller naar het wapen grijpen dan collega's die al langer in het land zijn.) Na een aanslag met een auto-bom worden alle mensen die ook maar in de buurt zijn, of tussen de militaire voertuigen lopen, gezien als mededaders waarop kan worden geschoten.

Ook vallen er een onbekend aantal burgerdoden door kille bombardementen op huizen. Uit deze huizen werd vijandig vuur waargenomen, waarna zonder onderzoek werd gekozen voor totale liquidatie. Soms komen hele families in een keer om. Moeders, kinderen, baby's, ouderen: per ongeluk. Ook het Nederlandse leger doet hieraan mee. Nog steeds zijn er mensen die de missie in Afghanistan een "vredesmissie" durven te noemen.

Anke Polak

De oorlogschade uit Israelisch/ Libaneze bombardementen na een jaar nog niet voor de rechter

"Zonder een volledig, onafhankelijk VN-onderzoek naar de schade en slachtoffers uit de korte heftige oorlog tussen Israel en Libanon in juli 2006, bestaat er een ernstig gevaar dat de geschiedenis zich herhaalt!" (Malcolm Smart, Amnesty International MO). Helaas neemt de internationale gemeenschap geen stappen om de oorlogsmisdaden en mensenrechtenschendingen te onderzoeken en voor de rechter te brengen. Beide betrokken landen werken niet mee. Vrede is meer dan geen oorlog.

Mijn minuten in Irak

Mijn vredesmissie is er altijd één van dicht bij huis geweest. Ik ben nooit uitgezonden naar wat voor gebied dan ook. Eén keer ben ik een paar minuten in Irak geweest tijdens de oorlog. D.w.z. ik bevond me in een voetbalstadion in Birmingham en was daar betrokken bij een anti-racismeactie van een groep Engelse voetbalactivisten. Met iemand van de Oranje-fanclub vormde ik de cultureel sportieve Nederlandse afvaardiging. Nederland speelde die dag een vriendschappelijke wedstrijd tegen Engeland. Ik kreeg opeens een mobiele telefoon in de handen gedrukt door iemand van de organisatie. Aan de telefoon iemand van de BBC zender voor overzeese troepen in Irak. Na een kort interview mocht ik een voetbalgedicht doen. Ook in Irak of misschien wel juist extra in Irak waren de Engelsen geïnteresseerd in deze vriendschappelijke wedstrijd.

Ik weet niet hoe het in Irak gaat, maar in de Eerste wereldoorlog werden er in 'No man's land' tussen de fronten wel eens voetbalwedstrijden gespeeld door de Duitsers en de Engelsen. Dit werd na een tijdje verboden door de legerleiding. Men vond het een slecht idee wanneer mensen die elkaar daarna weer naar het leven moesten staan, elkaar leerden kennen tijdens een vriendschappelijk partijtje voetbal.

Er zijn nog steeds mensen die vinden dat voetbal te gewelddadig is, maar wanneer je oorlog en voetbal vergelijkt dat lijkt mij een partijtje voetbal hoe hard het ook gespeeld wordt een stuk humaner.

Beter had de legerleiding dan ook de veldslagen kunnen verbieden en er om kunnen spelen. Voor iedere 100 meter terreinwinst een wedstrijd. Misschien had de eerste wereldoorlog dan nog veel langer geduurd. Maar de vraag is of dat dan als een probleem zou zijn ervaren. In plaats van een met massagraven bezaaid landschap in Noord-Frankrijk en Zuid-België, waren er dan de verhalen geweest van spijkerharde verdedigers, snelle aanvallers, slimme middenvelders.

Zoals ik al zei, ik heb geen idee hoe het er in Irak en Afghanistan aan toe gaat of de Nederlandse soldaten wel eens tegen de regionale Taliban-selectie van Uruzgan voetballen. Ik ben bang van niet, denk niet dat de legerleiding dat op prijs zou stellen. De mensen mochten eens begrip voor elkaar krijgen.

Hoe mijn gedicht in Irak ontvangen is door de troepen daar ter plekke zou ik ook niet weten.

Zo op het oog veranderde er weinig, al beperkt mijn ooggetuigenschap zich tot TV-beelden.

Misschien werden opnames van mijn gedicht wel gebruikt om gevangenen te martelen. Het meest waarschijnlijke is echter dat ik met mijn gedicht voor een glimlach zorgde op een aantal soldatengezichten en dat de rest hun schouders ophaalden en wachtten tot de wedstrijd zou beginnen.

Harry Zevenbergen

Verzeker robuuste inzet

Steeds opnieuw ben ik verbaasd over wat je allemaal kan kopen. Dit maal is de oorzaak van mijn verbazing een advertentie van DFD, De Financiële Dienstverleners. Achter op het blad van de militaire vakbond AFMP adverteren zij met een verzekering die molest niet uitsluit. Onder molest wordt onder andere verstaan: gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onrusten, oproer en munitie. Maar ook optreden in VN-verband. Molest is vaak uitgesloten op verzekeringen en de verzekeraar keert in geval van schade niet uit. "DFD Optimaal biedt wel dekking," zo stelt de verzekeraar militairen gerust. "Neemt u deel aan een vredesoperatie (VN) of een crisisbeheersingsoperatie die voldoet aan de NAVO-omschrijving Non-Article 5 (een aanval op een lidstaat=aanval op alle staten)* Crisis Response Operation," dan wordt wel uitgekeerd. Ik vraag me af waarom ik van een dergelijke advertentie een wee gevoel in mijn maag krijg. Ik snap best dan militairen die op een gevechts- of vredesmissie gaan zich willen verzekeren. Dat staat immers los van mijn visie op die missies zelf. Toch zit het me niet lekker. Een deel van de verklaring zit in de luchtige tekst dat er dekking wordt geboden "voor die momenten dat het echt spannend begint te worden." Het is reclame taal die geen recht doet aan de verschrikkingen die ook onderdeel kan zijn van de uitzendingen. Dit geldt wat mij betreft alle bij het conflict betrokken mensen. Bovendien snap ik niet waarom soldaten, die om hun moraal te versterken altijd 'onze

door **Martin Broek, Campagne tegen Wapenhandel, Dutch Campaign Against Weapon Trade, Anna Spenglerstraat 71, 1054 NH Amsterdam tel. 00 31(0)20 6164684; amokmar@antenna.nl www.stopwapenhandel.org www.stoparmstrade.org**

jongens' worden genoemd, zich op de vrije markt moeten verzekeren als het geld gaat kosten. Als vaderje staat ze uitzendt, dan laadt Den Haag de verantwoordelijkheid op zich ook de schade voor haar rekening te nemen.

Tweedehandsjes

Het Nederlandse leger zucht en steunt onder de interventie in Afghanistan. Materieel verslijt in een hoog tempo. De budgetten worden allemaal overschreden. Dat is niet vol te houden. Onlangs stuurde Minister Middelkoop van Defensie een brief naar de Tweede Kamer met daarin een oplossing voor de financiële problemen. De minister maakt in die brief een keuze voor een afgeslankt leger – goed nieuws voor de lezer van 't Kan Anders -, maar dat wel in het hoge geweldspectrum (mooi woord voor oorlog) kan blijven deelnemen. En daarmee is het positieve van de afslanking geheel verdwenen. De afslanking heeft nog een nadeel. De wapens die het Nederlandse leger

afstoot, verdwijnen niet linea recta de hoogovens van IJmuiden in, maar daarvoor wordt een klant gezocht. Even opletten dus, wie de F-16's, Leopards en pantserhouwitsers (zware kanonnen op wielen) gaat kopen. Want gek genoeg wordt de Tweede Kamer niet meer geïnformeerd over de verkopen door Neerlands grootste wapenhandelaar, de Staat.

Nieuw spul

Ook aan de andere kant is Afghanistan goed voor de verdiensten van de industrie. Neerstortende helikopters worden vervangen en extra luchttransport is noodzakelijk. Maar ook rondrijdende voertuigen verslijten in een ongekend snel tempo en moeten daarom vervangen worden. Zo las ik onlangs in de vakpers – de Tweede Kamer is nog niet op de hoogte gesteld – de wens van het ministerie van Defensie om de volgende nieuwe voertuigen te kopen:
 * 50 voertuigen voor de special forces,
 * 4.000 lichte Mercedes voertuigen moeten worden vervangen door de bij Jacobse & Van Es types zo populaire Amerikaanse Humvee's, * 1.000 voertuigen voor ladingen tot 600 kg, meer dan 2.000 voertuigen voor ladingen tot 1.200 kg, * er wordt gezocht naar een vervanger van de vrachtwagens die een lading van vier tot vijf ton kunnen vervoeren. Kortom het Nederlandse leger zoekt een heel nieuw wagenpark, krapte in de begroting of niet.
 Bron: Jane's Defence Weekly 27 juni 2007, p. 29

Live Earth

De suggestie die door de Live Earth-concerten werd gewekt, dat 'ons klimaat in een crisis verkeert', klopt niet met de werkelijkheid. Niet ons klimaat, maar onze aarde als levend organisme (Live Earth) verkeert namelijk in een ernstige crisis, ofwel is doodziek. De klimaatverandering is daarvan een duidelijk symptoom.

De bestrijding daarvan - door vermindering van de CO2-uitstoot wereldwijd (Kyoto-verdrag) - is een stap in de goede richting, maar schiet tekort. Voor het behoud van de aarde als 'levend organisme' is namelijk meer nodig dan symptoombestrijding. En wel

het inzicht dat wij, als mensheid, in feite niet meer zijn dan het (giga-)brein in dat levende (giga-)organisme, waarvan wij zo langzamerhand de werking tot in detail in kaart hebben gebracht, zowel letterlijk als figuurlijk.

Dankzij die fenomenale kennis moeten wij heden ten dage tot een adequate (nationale, partijpolitieke en economische belangen overstijgende) mondiale aanpak van de doodzieke aarde kunnen komen. De Verenigde Naties bieden daarvoor alle mogelijkheid. Onze volkerenorganisatie zal daarvoor moeten gaan functioneren als coördinerend wereldbrein, dus als kroon op de schepping, wat mogelijk is via een grondige reorganisatie. Met name moet

daarbij worden gedacht aan de uitbouw van de Algemene Vergadering (AG) tot mondiaal beleidsorgaan met bovennationale bevoegdheden. De ondemocratische (vetorecht!) Veiligheidsraad zal daarvoor opgeheven moeten worden, met de gelijktijdige overheveling van zijn belangrijkste taak – handhaving van de internationale vrede en veiligheid – naar de AG. Eén en ander moet zijn beslag kunnen krijgen via een algemene VN-conferentie ter herziening van het Handvest, waartoe artikel 109 alle mogelijkheid biedt. Voor de verzilvering daarvan zou onze regering – bij monde van Maxime Verhagen – het initiatief kunnen nemen.
 Ingezonden door Wouter ter Heide.

Veteranendag

Deel van de Lezing van
"DWARSLER" (Frank van Gerwen)
op de alternatieve veteranendag,
Zie ook zijn weblog:
www.dwarslezing.blogspot.com

--"Hoe verontwaardigd waren wij in de "beschaafde wereld" niet door de kindsoldaten die in Liberia of Sierra Leone ongelukkige volwassenen werden voordat ze de tijd hadden gehad om kind te zijn. Niemand zal Sierra Leone met Nederland willen vergelijken, maar ook in Nederland heeft het Ministerie van Defensie soldaten nodig, en hard kennelijk, want verleden week nog werd bekend dat militairen een loonsverhoging van bijna 8% krijgen, veel meer dan andere werknemers, plus nog eens € 150 per maand voor kinderopvang – als ze kleine kinderen hebben tenminste. Volgens de website van het ministerie kan men vanaf de leeftijd van 17 jaar bij het leger in dienst treden. Zeventien jaar, scheelt dat nou zoveel met de leeftijd van de kindsoldaten uit West-Afrika? Door de TV-reclame krijgen we het idee dat legerdienst neerkomt op sport, survivals, 's nachts op een marineschip naar de sterren kijken en mensen helpen die dringend hulp nodig hebben en je dan dankbaar aankijken. Het is geen wonder dat een dergelijk avontuurlijk en helpend leven veel jongeren aanspreekt, jongeren die ervan uitgaan – en ervan moeten kunnen uitgaan dat een ministerie de volledige waarheid vertelt en niet een deel achterhoudt. Helaas ligt het anders. Uit de reclameboodschappen begrijpen we immers niet dat een leger, hoe cru dat ook klinkt, dient om mensen te doden of om eventueel zelf gedood te worden. Een leger kan eventueel wel bij een overstroming of bij een aardbeving hulp bieden, maar het is irreëel om te denken dat je in een land dat in oorlog is daadwerkelijk iets constructiefs kunt doen. Die waarheid zou het Ministerie óók moeten vertellen.

Wat zou er daarom volgens mij moeten veranderen? Politici moeten eerlijk vertellen wat ze doen én wat ze denken, en waarom én namens wie –zonder stiekem dingen achter te houden of andere accenten te leggen. Dat zal heel moeilijk zijn, want regeringen hebben bijna altijd een dubbele agenda. Soms leiden verkeerde uitgangspunten echter toch tot iets positiefs. Zo heeft bijvoorbeeld in Nederland de angst voor een toekomstig tekort aan arbeiders, tengevolge van de vele in fabrieken

(Foto Boyd Noorda, sociamedia.nl)

overleden kinderen aan het eind van de 19^e eeuw via het Kinderwetje van Van Houten uit 1874 en de Leerplichtwet uit 1900 er uiteindelijk voor gezorgd dat alle kinderen in Nederland voortaan verplicht tot hun 16^e op school zitten en dat ze ook wat langer kind kunnen zijn. Helaas werkt dat echter niet altijd zo...

Dat zien we bij de zogenaamde redenen voor de oorlog in Afghanistan. Dat land moest (volgens de regering van de Verenigde Staten) aangevallen worden omdat Al Q'aida gestraft moest worden, want Al Q'aida zou verantwoordelijk zijn geweest voor de terroristische aanslagen op 11 september 2001. Intussen zijn we bijna zes jaar verder en het enige dat vaststaat is dat het steeds onduidelijker wordt wat er op 11 september 2001 werkelijk gebeurd is en wie daarvoor verantwoordelijk was. Bovendien wordt er nauwelijks over gesproken dat Al Q'aida dankzij de steun van de CIA zijn netwerk heeft kunnen opbouwen, omdat Al Q'aida indertijd zou kunnen helpen de Sovjet troepen uit Afghanistan te verjagen. Toen na de val van de muur, in 1989, de Sovjet Unie haar troepen terugtrok uit Afghanistan, kroop Al Q'aida niet meer terug in de doos van Pandora die door de Verenigde Staten geopend was en probeerde ze met de Taliban van Afghanistan een moslimstaat te maken. Een van hun successen was het uitroeien van de opiumteelt – die inmiddels, dankzij de actie "Enduring Freedom" weer helemaal terug is gekomen. Omdat de Verenigde Staten bij voorkeur de verantwoordelijkheid voor hun militaire avonturen willen delen werd ook gevraagd, zeg maar geëist, om Nederlandse steun. De Nederlandse regering, nog steeds een beetje onder de indruk van wat er in Srebrenica

gebeurd was, wilde wel meedoen –althans wilde wel Nederlandse soldaten sturen-, maar alleen voor een opbouwmissie. Er was immers heel wat mis met de mensenrechten in Afghanistan, en in het bijzonder met de vrouwenrechten. Het tragische is dat op foto's uit de tijd vóór de verjaging van de Sovjet-troepen de vrouwen in grote delen van Afghanistan er heel wat beter aan toe waren dan nu, na jaren "opbouwmissie".

De Nederlandse regering wist ook indertijd al –dat wordt de laatste tijd beetje bij beetje duidelijk- dat een opbouwmissie in Afghanistan een fictie was. Toch bleef de regering, tegen beter weten in, volhouden dat de Nederlandse soldaten niet bij gevechtshandelingen betrokken zouden worden – en alléén daarom was er in het Parlement voldoende steun voor Nederlandse deelname. Als George Bush eerlijk was geweest, zou hij er niet om heen gedraaid hebben en gezegd hebben dat zijn vrienden uit de olie-industrie vonden dat de Verenigde Staten een grotere greep op de wereldvoorraden olie nodig hadden en dat zijn vrienden uit de wapenindustrie graag hun omzet wat zouden willen verhogen en dat daarom Irak en Afghanistan –en misschien Iran- aangevallen moesten worden. En dat soldaten hun leven zouden moeten riskeren voor het winstbejag van zijn vrienden. Hijzelf wilde ten tijde van de Vietnam-oorlog, toen in de Verenigde Staten de dienstplicht nog bestond, zijn leven niet riskeren en kreeg dankzij zijn vader voor elkaar dat hij bij de National Guard werd ingedeeld. Trouwens zijn vice-president, Dick Cheney, koos ook eieren voor zijn geld en vertrok destijds naar Canada.

Als Jan-Peter Balkenende eerlijk was zou hij ons verteld hebben waarom hij het nodig vond dat Nederlandse soldaten hun leven zouden riskeren. Wilde hij zo graag in de vriendenkring van George Bush opgenomen worden? Of zit er misschien toch iets in de suggestie dat bij die beslissing ook een rol speelde dat broer Roland Balkenende een hoge functie heeft bij het bedrijf Tenaris dat zich –volgens zijn

eigen website- o.a. bezighoudt met het leggen van pijpleidingen in het vlakbij Afghanistan gelegen Kazachstan?

Een eerlijke politicus zou weten en erkennen dat humanitaire doeleinden niet met militair geweld gediend zijn. Daarmee wil ik overigens beslist niet beweren dat de Nederlandse (en andere) militairen in Afghanistan zitten omdat ze daar lekker op terroristen kunnen schieten. Integendeel, ik ben ervan overtuigd dat velen van hen wel degelijk de beste bedoelingen hebben. Alleen hebben de politici nooit tegen deze militairen gezegd dat de opbouw niet veel meer is dan een dekmantel. Waarom moet anders Afghanistan met alle geweld opgebouwd worden, terwijl er al tientallen jaren landen in Afrika hard hulp nodig hebben? En als het ging om de mensenrechten en democratie, had allang in Zimbabwe ingegrepen moeten worden.

Het tragische is dat nu zelfs de door de Verenigde Staten in Afghanistan neergepote zetbaas, Karzai, de vroegere adviseur van de Amerikaanse oliemaatschappij Unocal, al begint te klagen over het grote aantal burgerslachtoffers dat gemaakt wordt door de NAVO. Van de beloften van zo'n zes jaar geleden dat de boel in Afghanistan gauw op poten zou worden gezet -trouwens ook dat Osama Ben Ladin binnen een jaar opgepakt zou zijn- is nog niet veel in huis gekomen, en zál ook niet veel in huis komen. Simpelweg omdat de uitgangspositie al verkeerd was. NAVO-woordvoerder Nick Lunt verdraaide afgelopen maandag de waarheid (en loog dus in feite) door te stellen dat "... anders dan de Talibaan [...] wij er niet op uit [zijn] om burgerslachtoffers te maken, en dat is een cruciaal verschil." Terwijl het er de Taliban ook niet om te doen is om burgers te doden, alleen calculeren ze die in bij hun verzetsacties – als 'collateral damage' zogezegd. Overigens, ook al is de NAVO er dan niet op uit om burgerslachtoffers te maken, toch vallen die regelmatig – om precies dezelfde reden, omdat ze niet vermeden kunnen worden. Een leger kán best zin hebben wanneer het eigen land wordt aangevallen of eventueel om een bevriende natie te steunen, zoals de Geallieerden in de Tweede Wereldoorlog ook de handen in elkaar sloegen om het nazi-régime van Hitler te verslaan – en ook toen deden sommige regeringen dat niet allemaal even belangeloos, maar dat is weer een ander verhaal.

Andere landen bevrijden zonder de steun van de inheemse bevolking is

echter een zinloze optie. We zagen het in Vietnam, we zien het in Irak, we zien het in Afghanistan. Voor de inwoners zijn alle NAVO-soldaten niet meer en niet minder dan bezetters, of ze nou een opbouwtaak hebben of niet. En net zoals veel mensen in Nederland deden tijdens de Tweede Wereldoorlog, verzetten ook veel Afghanen en Irakezen zich –met hetzelfde recht- tegen de onrechtmatige bezetters van hun land. Helaas zijn niet degenen die het initiatief tot deze oorlogen genomen hebben de slachtoffers van het verzet. Die slapen –zoals Boudewijn de Groot het zo'n 40 jaar geleden al scherp zong- rustig verder in hun mooie Witte Huis. Degenen die de dupe worden van deze oneerlijke oorlogen zijn de militairen, vaak nog bijna kinderen, en de lokale mensen, al te vaak ook kinderen, die zich op het verkeerde moment op de verkeerde plaats bevinden."

Frank eindigde zijn betoog met het advies je beter te informeren teneinde leugens te achterhalen.

Doctor Atomic - Verpletterende opera

In het kader van het Holland Festival bracht de Nederlandse Opera de Europese première van Doctor Atomic van John Adams. De opera handelt over de nacht voor de eerste test van de atoombom. De laatste voorstelling is ondertussen geweest, maar in december wordt hij op TV uitgezonden en zal een DVD te koop zijn.

De discussie tussen de mannen – de projectleider Oppenheimer, de wetenschapper Teller, de generaal Groves, de kritische medewerker Wilson en de meteoroloog Hubbard – beslaat een groot deel van de opera. De discussie gaat over twijfel. Twijfel over de noodzaak van de atoombom nu Duitsland verslagen is. Twijfel over het gebruik van de bommen in Japan.

Twijfel over de geheime besluitvorming. Twijfel of de bom wel werkt. Twijfel over de weersomstandigheden. Twijfel over mogelijke extreme effecten, zoals een (chemische) kettingreactie in de atmosfeer. Twijfel over de fall-out van de bom en de veiligheid van de soldaten. Groves en Oppenheimer proberen op soms een botte en soms op een subtiele wijze het project draaiende te houden. Want over één ding is geen twijfel: de bom moet exploderen voor de volgende dag. Op die dag zullen Truman en Stalin in Potsdam gaan onderhandelen over het Sovjet-aandeel in de aanval op Japan en over de verdeling van de invloedssferen na de oorlog.

Deze verhaallijn, het aftikken van de tijd, de meesleurende stroom van de muziek, het gevoel van nutteloosheid van al het gepraat en goede bedoelingen resulteert in een ware nachtmerrie. Als contrast daartegen staan meer persoonlijke scènes: Oppenheimer die op religieuze wijze worstelt met zijn geweten, Oppenheimer met zijn vrouw Kitty, Kitty met het indiaanse dienstmeisje Pasquale en de kinderen. De filosofische teksten zijn ook bij herlezing moeilijk te bevatten. Religie, hoop op vrede en slechte voorvoelens domineren.

De muziek is goed toegankelijk, gebuikt stijlcitaten uit de veertiger jaren (zowel entertainment als Strawinsky), bevat vele climaxen en wordt accuraat uitgevoerd. De cast is buitengewoon goed, zowel wat betreft zang als geloofwaardigheid van de uitgebeelde personen. Het tamelijk simpele decor ondersteunt door beweging en belichting de dynamiek. Het decor en spelers visualiseren ook het industriële karakter van de ontwikkeling van de bom. Voor die ontwikkeling waren miljarden investeringen nodig om het uranium op te werken en plutonium in reactors te produceren. Dat gebeurde in baanbrekend geautomatiseerde fabrieken, maar wordt uitgebeeld met "Modern Times"-achtige bewegingen van arbeiders aan de lopende band.

De opera, die volgens het programma boekje is gebaseerd op nieuw vrijgegeven materiaal, laat onthutsende mechanismen en beslissingen zien bij de productie van de atoombom. Daarnaast wordt veel moeite en tijd besteed aan de psyche van Oppenheimer en zijn familie. Dat is veel. Om halftwaalf verlieten we platgeslagen het operagebouw. Jan Taat

TERUGKERENDE ACTIVITEITEN

- **1^e zo. 19:00-20:00** *Wake bij Uitzetcentrum Zestienhoven.* Op verschillende wijze uiten wij ons over het Nederlandse uitzetbeleid. Airportbaan 18, Zestienhoven, Rotterdam. J.Noel Huis e.a. www.antenna.nl/noelhuis
- **1^e zo. 16:30-17:30** *Wake bij Detentiecentrum Zeist.* Veel gedetineerden zitten vast omdat ze geen papieren hebben, ook kinderen. Richelleweg 13, Soesterberg (0306920592) www.sluitkampzeist.nl
- **2^e zo. 15:00-16:00** *Wake Cellencomplex Schiphol Oost,* is bedoeld als solidariteitsbetuiging en protest. Ten Pol 64, Oude Meer, Schiphol Oost. Vertrek 14:40 parkeerplaats naast rest. Wakamana op station Amsterdam Zuid. J.Noel Huis. 020-699 8996 , fritstk@antenna.nl
- **3^e zo. 19:00** *Wake Tegen opsluiting van vluchtelingen op bajesboten,* Merwehaven, Rotterdam. 010-471 3905.
- **3^e vr. 19.00-21.00** *Picket-line Nederlandse troepen weg uit Afghanistan!* Anti-Imperialistisch Platform (AIP) tegen de Nederlandse deelname aan de oorlog in Afghanistan. Nieuwe Binnenwegplein (tegenover Donner), Rotterdam. Anti-Imperialistisch Platform (AIP). 010-462 0852. aipplatform@yahoo.com
- **1^e za. 14:00-14:30** *Vredeswake Stadhuisbrug Utrecht.* Vredeswakegroep Regio Utrecht. Tilly 030-26 1507, geertjek57@hotmail.com

MEERDAAGSE ACTIVITEITEN

- **ma 3 sep t/m za 8 sep** *Festival Anarchisme en Verzet.* Workshops, discussies, lezingen, films en feest. Wa geningen. www.anarchisemefestival.nl
- **za 15 sep t/m zo 23 sep** *Landelijke Vredesweek.* Thema: 40 jaar vechten voor vrede. www.ikvpaxchristi.nl/vredesweek.htm
- **za 22 sep t/m zo 23 sep** *Herfstweekend VIA* (Vrijwillige Internationale Aktie, een afdeling van de CSI) Amsterdam. www.stichtingvia.nl
- **di 25 sep t/m zo 14 okt** *Tentoonstelling Onderdrukking en Bevrijding.* Beeld van Duitse dienstweigeraars in WOII. Bibliotheek, Emmasingel 22, Eindhoven. Open: ma 13-20 uur; di,wo,do,vr 11-20 uur; za 11-17 uur; zo 13-17 uur.

EENDAAGSE ACTIVITEITEN

- **za 4 aug 13:00** *Herdenkings-bijeenkomst Stille wake 'Nooit meer Hiroshima en Nagasaki'.* Tegen kernbepapening, herdenken slachtoffers Hiroshima en Nagasaki. Franciscaanse Vredeswacht. 023-5658 469, www.franciscaansevredeswacht.nu
- **do 9 aug 10:00-18:00** *Info-kraam Nergens kernwapens. Herdenken*

Aktie AGENDA

Selectie uit de landelijke Aktie Agenda van Omslag en Socia Media. De meest recente en volledige versie staat op www.aktieagenda.nl (u kunt daar zelf agendapunten invoeren).

- slachtoffers Hiroshima en Nagasaki.* Sint Antoniesluis t/o het Rembrandthuis (tram 9), Amsterdam. www.vrouwenvoorvrede.nl
- **di 4 sep** *Duurzame Dinsdag. Aanbieden van een koffertje met duurzame ideeën.* Binnenhof, Den Haag. IVN, i.s.m. partners. www.duurzamedinsdag.nl
- **zo 9 sep 12:00-17:00** *Open Huis bij Omslag.* Voor abonnees op ZOZ, donateurs en andere belangstellenden. Omslag, Hoogstraat 301a, Eindhoven. Vooraf aanmelden (bij

- voorkeur via de website!) www.omslag.nl, 040-291 0295.
- **vr 21 sep 16:00-22:00** *Why War? vredesprogramma voor jong en oud in kader Internationale dag voor de Vrede,* centrum Maastricht, www.planetpeace.nl of voor actuele info: www.humanistischvredesberaad.nl, 06-4823 3329
- **vr 21 sep** *Prijzuitreiking Anke Kooke Bokaal.* Op de Internationale Dag van de Vrede reikt het NEAG de prijs uit voor het meest vernieuwende en waardevolle initiatief op het gebied van alternatieven voor geweld. In Amsterdam. Nominaties tot 15 aug 020-670 5295. www.neag.nl
- **vr 21 sep 19:30** *Europa vandaag en uw stem* De Regenvalk, Regentesseplein 60, Den Haag. Vakbondscafé Solidariteit Den Haag en het Haags Vredesplatform. www.solidariteit.nl
- **za 22 sep 12:00-24:00** *Feest: 25 jaar Vredesburo Eindhoven.* Theater, discussie, muziek, kunst, film, culinair, poppentheater, boeken en feest. TAC, Vonderweg 1, Eindhoven. 040-244 4707, www.vredesburo.nl

Oorlogswaan

Het Vredesmuseum op Internet (www.vredesmuseum.nl) bevat ook een galerie waarin kunstenaars vredeskunst kunnen exposeren. Sedert kort is in die galerie het beeldverhaal 'Oorlogswaan' van Emily Kocken te zien. De 5 min durende diaserie met geluid speelt in de Amsterdamse Hoofddorppleinbuurt. Daar sluimert oorlog, volgens de dertienjarige Hansl. De dingen zien er dreigend uit, en mensen in zijn omgeving gedragen zich vreemd. Een witte hond wacht onder een viaduct op de aanval, een busje staat met knipperende remlichten op de rand van de stoep. Zijn moeder Hannah komt steeds later thuis van haar werk. De melkleverancier bij de supermarkt gaat vrijwillig in dienst, zijn buurmeisje begint de oude soldatenjas van haar grootvader te dragen. Hansls wereld verandert steeds meer in een nachtmerrie waarin iedere schaduw het gelijk van zijn angstige verbeelding bewijst. Emily Kocken: *'De nieuwe angst die heerst sinds de dood van Van Gogh en 9/11 bedreigt de eigen identiteit van mensen. In Nederland lijden we aan onze eigen oorlog: verschillende bevolkingsgroepen staan wantrouwend tegenover elkaar. Bovendien zijn we als burger medeverantwoordelijk voor de betrokkenheid van onze regering bij de oorlogen van andere landen. Soms lijkt er niet meer te zijn dan het willen van vrede. Erkennen dat je als burger weinig meer kan doen dan proberen de vreemde in je eigen buurt vol vertrouwen in de ogen te kijken. Dat is al een enorme uitdaging aan het overwinnen van je eigen angsten. De keus voor vrede op kleine schaal is al heel moeilijk waar te maken in het dagelijkse leven.'* Chris Geerse